

ÕIEND HALDUSJÄRELEVALVE TEOSTAMISE KOHTA KULINA LASTEAIAS

I SISSEJUHATAV OSA

- 1.1. Haldusjärelvalvet teostati Kulina Lasteaias (edaspidi *lasteaias*) maavanema 01.10.2015 korralduse nr 1-1/15- 898 „Haldusjärelvalve teostamine Kulina Lasteaias“ alusel.
- 1.2. Järelvalvet Kulina Lasteaias õppe- ja kasvatustöö üle teostas Lääne-Viru Maavalitsuse inspektor Maaja Valter.
- 1.3. Järelvalve toimus ajavahemikul 06.10.2015-16.10.2015
- 1.4. Haldusjärelvalve eesmärk oli hinnata, kuidas on igale lapsele loodud arenguks vajalik eakohane, positiivselt mõjuv ning arendav õppe- ja kasvukeskkond; kuidas selgitatakse välja haridusliku erivajadusega lapsed, kes ja kuidas nende arengut toetavad.
- 1.5. Järelvalve käigus vesteldi lasteaia direktoriga, õpetajatega, logopeediga, õpetaja abidega, hoolekogu liikmega, lapsevanematega, valla haridusnõunikuga, tutvuti lasteaia andmetega Eesti Hariduse Infosüsteemis (edaspidi *EHIS*), tutvuti lasteaia kasvukeskkonnaga, sh õppe- ja kasvatustegevustega
- 1.6. Lühiülevaade õppeasutusest
 - 1.6.1. Õppeasutuse nimi: Kulina Lasteaed
 - 1.6.2. Õppeasutuse liik: koolieelne lasteasutus (lasteaid - kuni seitsmeaastastele lastele)
 - 1.6.3. Omandivorm: munitsipaal
 - 1.6.4. Õppeasutuse omanik: Vinni Vallavalitsus
 - 1.6.5. Õppeasutuse aadress: Kulina küla, 46625, Vinni vald, Lääne-Virumaa
 - 1.6.6. Õppekeel: eesti keel.
 - 1.6.7. 16. oktoobri 2015. aasta seisuga oli lasteaias nii EHISe andmetel kui ka lasteaia direktori käskkirjaga kinnitatud rühmade nimekirjade alusel kahes rühmas kokku 40 last.
 - 1.6.8. Pedagooge on EHISe andmetel (16.10.2015) seitse, nende hulgas direktor ja logopeed.

II OLUKORRA KIRJELDUS

Kulina Lasteaed on üks Vinni valla viiest lasteaiast. Vallavalituse 24.04. 2014 otsusega nr 22 on määratud lasteaedade teeninduspiirkonnad. Lasteaed asub hajaasustusega piirkonnas Kulina külas. Laste lasteaeda toomiseks ja koju viimiseks on vald pannud liikuma busi.

2.1. Rühmade moodustamine

- 2.1.1 Valla haridusnõuniku sõnade kohaselt on kõik lapsed, kes lasteaia kohta on soovinud, selle saanud. Piirkonna lasteaia ealistest lastest ei käi lasteaias kaks last.
- 2.1.2 Lasteaia kaks rühma, liitrühm ja aiarühm, on moodustatud kooskõlas „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 6 lg 1. Sobitusrühma lasteaias ei ole. Lasteaia põhimääruses on säte, et lasteaia direktori ettepanekul võib vallavalitsus vajadusel moodustada sobitusrühmi või erirühma, kuhu kuuluvad erivajadustega lapsed koos teiste lastega või erivajadustega lapsed.
- 2.1.3 Laste arv EHISes, direktori käskkirjas (02.09.2015 kk 3.3-5/28) rühmade moodustamise kohta ning rühmade õppe- ja kasvatustöö päevikutes on vastavuses.
- 2.1.4 Lasteaia mõlemas rühmas on registreeritud laste arv ühe võrra suurem „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 7 lg 1 sätestatust. Laste arvu suurendamine on toimunud „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 7 lg1¹ alusel: Vinni Vallavalitsuse otsusega 28.09.2011 on lubatud liitrühmas laste arvu suurendada kuni 20-ni ja lasteaiarühmas kuni 24-ni. Õppeaastatel 2012/2013, 2013/2014 ja 2014/ 2015 ei ületanud laste arv rühmades „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 7 lg 1 sätestatust. Käesoleval, 2015/2016. õppeaastal, kus laste arv suurenes, arutati hoolekogu koosolekul 23.09.2015 laste arvu suurendamise küsimust ning otsustati nõustuda varem vastu võetud otsusega. Lasteaia personaliga vestlustest selgus ja õppe- ja kasvukeskkonnaga tutvumine näitas, et laste tegevusteks on lasteaias ruumi piisavalt, keskmine rühmaruumide suurus lapse kohta on 2015/2016. õppeaastal 3,7 ruutmeetrit, liitrühmal on kaks rühmaruumi, lasteaiarühmal üks ruum.
- 2.1.5 Lasteaia kolme aasta sisehindamise kokkuvõttest selgub, et laste kohalkäimise protsent on jäänud 50% ja 60% vahele, olles 2014/2015. õppeaastal 59%. Laste kohalkäimise osa suurendamist peetakse lasteaias üheks parendustegevuseks. Järelevalve ajal 6.10 -16.10 oli lasteaias suhteliselt palju lapsi. Arvutused näitasid, et kohaloleku protsent oli 80.

2.2. Lasteaia personali töökorraldus

- 2.2.1 „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 20 lg 1 kohaselt määrab lasteasutuse direktor lasteasutuse personali koosseisu.
Lasteaia direktori käskkirjaga 02.09.2015 on määratud lasteaia personali koosseis, milles on ette nähtud 3,2 õpetaja ametikohta, 2 õpetaja abi ametikohta, 0,25 muusikaõpetaja ametikohta, 0,25 liikumisõpetaja ametikohta ja 0,2 logopeedi ametikohta. Ametikohtadel töötab 5 õpetajat, sealhulgas üks muusikaõpetaja, ning 2 õpetaja abi.
- 2.2.2 Personali koosseis on kooskõlas ka 26.09.2015 kehtima hakanud haridus- ja teadusministri 11.09.2015 määrusega nr 42 „Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseis“.
- 2.2.3 Vinni Vallavalitsuse 26.12.2013 korralduse nr 488 kohaselt on lasteaia lahtioleku ajaks 7.00-17.30. Õpetajad töötavad terve päeva, see on 10,5 tundi päevas. Õpetajate sõnul on nad sellise töörütmiga harjunud ja selline tööaeg võimaldab käia õpetajatel tööl lapsi toova ja viiva bussiga ning välistab vajaduse täiendavalt palgata bussi lapsi abistav täiskasvanu.
Õpetajate vahetuks tööks rühmas on 1,0 ametikoha puhul arvestatud 33 tundi, mis jätab õppe- ja kasvatustöö planeerimiseks ja analüüsimiseks kaks tundi nädalas, mis lasteaia direktori sõnade kohaselt on olnud piisav.
- 2.2.4 Rühma õpetajatel puudub kattuv tööaeg, mis võib olla takistuseks rühma õppe- ja kasvatustegevuse planeerimisel ja analüüsimisel.
Järelevalve ajal selgus, et ühes rühmas käis mitte tööl olev õpetaja rühmas, valmistas ette järgmist päeva, suhtles kolleegiga. Nimetatud õpetaja sõnade kohaselt on see tema tavaline tööstiil ja ta tahab õppetegevused ette valmistada, dokumentatsiooni korrastada ning vestelda kolleegiga ajal, mil ei ole ise tööl ja teha seda lasteaias mitte kodus.
Liitrühmas töötas järelevalve ajal üks õpetaja ühel päeval ja teine õpetaja kolmel päeval. Ühel päeval nädalas töötasid vaheldumisi suurema koormusega rühmaõpetaja ja teise rühma üks õpetaja. Kuigi suurem osa õppe- ja kasvatustöö planeerimisest ning dokumenteerimisest lasub suurema koormusega töötaval õpetajal, ütlesid mõlemad õpetajad, et nad suhtlevad vajadusel telefoni ja interneti vahendusel.
- 2.2.5 Lasteaia 3,2 õpetaja ametikohast oli järelevalve ajal täidetud 3 ametikohta. Õpetajate tööaeg oli kaetud, kuna kaks rühmaõpetajat viisid läbi ka liikumistegevusi ning tegid seda lisaks rühmaõpetaja tööle.
Direktori sõnade järgi normaliseerub tööaeg rühmas, kus üks õpetaja töötas neli päeva nädalas, alates 02.11.2015. aastal, kus väikese koormusega õpetaja läheb lapseootepuhkusele ning tööle asub uus õpetaja suurema koormusega (konkurss oli läbi viidud ja uue õpetajaga leping sõlmimisel).
- 2.2.6 Õpetaja abide tööaeg on kell 8.00-17.00 tunniajase lõunaga.
- 2.2.7 Lasteaia õppe- ja kasvatustööd juhib lasteaia direktor, kellel on bakalaureuseharidus eelkooli ja psühholoogia alal ning magistriharidus riigiteaduste alal. Lasteaia direktori tööaja hulka ei kuulu vahetut õppe- ja kasvatustööd lastega, direktori lisakohustuseks on majandusjuhataja ülesandeid, sealhulgas koostab direktor lasteaia menüü.

- 2.2.8 Direktori ja kõigi õpetajate puhul on täidetud kvalifikatsiooninõuded, mis on kehtestatud lasteasutuses töötavatele pedagoogidele haridusministri 26.08.2002 määrusega nr 65 „Koolieelse lasteasutuse pedagoogide kvalifikatsiooninõuded“.
- 2.2.9 Lasteaias töötab 0,2 ametikohaga logopeed. Tulenevalt haridusministri 26.08.2002 määruse nr 65 „Koolieelse lasteasutuse pedagoogide kvalifikatsiooninõuded“ § 31 kehtestatud on lasteasutuse logopeedi kvalifikatsiooninõueteks erialane magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon või logopeedi kutse. Logopeed on lõpetanud Tartu Ülikooli 1984. aastal defektoloogia erialal ja omab õigust töötada logopeedina. Logopeed töötab seitse tundi ühel päeval nädalas.
- 2.2.10 EHISes pedagoogide kohta esitatud andmete võrdlemisel kohapeal kontrollitud andmetega erinevusi ei ilmnenud. EHISele esitatud andmed tuginevad vastavasisulistele dokumentidele.

2.3. Õppe- ja kasvatustöö korraldamine

- 2.3.1. „Koolieelse lasteasutuse seadus“ §16 lg1 kehtestab, et lasteasutuse õppe- ja kasvatuskorralduse aluseks on lasteasutuse **õppekava**, mis vastab koolieelse lasteasutuse riiklikule õppekavale. Lasteaia õppekava viimase täiendatud ja parandatud variandi on direktor „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ §16 lg 3 alusel kinnitatud 11.11.2014 käskkirjaga nr 45. Eelnevalt oli toimunud õppekava arutelu pedagoogilises nõukogus (01.09.2014) ja hoolekogus (10.11.2014).
- 2.3.2. Lasteaia õppekavas on olemas kõik osad, mis Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määruse nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava“ § 2 lg 4 alusel on lasteasutuse õppekavale nõutavad.
- 2.3.3. „Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava“ § 2 lg 1 sätestab, et lasteasutuse õppekava koostatakse riikliku õppekava alusel ja § 2 lg 4 punkt 2 sätestab, et lasteasutuse õppekavas on esitatud lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti. Eelnevalt tulenevalt peavad lasteasutuse õppekavas olema lapse eeldatavad üldoskused kirjeldatud vanuseti. Lasteaia õppekavas ei ole üldoskused välja toodud ja puudub vanuseti kirjeldamine, mis on vastuolus eelpool nimetatud sätetega.
Õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade (mina ja keskkond; keel ja kõne; jne) sisu ja kirjeldus vanuseti on lasteaia õppekavas esitatud ülevaatlike tabelitena, mis muudab nende kasutamise (eriti arvestades laste erinevat vanust rühmades) mugavaks.
- 2.3.4. „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 22 lõige 6 kohaselt kuuluvad pedagoogid lasteasutuse **pedagoogilisse nõukogusse**, mille ülesanne on lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse analüüsimine ja hindamine ning direktorile, hoolekogule ning valla- või linnavalitsusele õppe- ja kasvatustegevuse parandamiseks ettepanekute tegemine. Positiivne on, et lasteaia pedagoogilise nõukogu töösse on kaasatud ka õpetaja abid. Õppeaastal 2013/2014 oli viie pedagoogilise nõukogu koosoleku

päevakorras erinevaid lasteaia eluga seotud küsimusi (ürituste kavad, lõpupeo korraldamine). Õppe- ja kasvatustöö valdkonnast käsitleti päevikute täimist, rahulolu küsitlust, arengumapi koostamist, õpetaja eneseanalüüsi.

Protokollidest ei selgu, millised järeldused tehti arutlusel olnud küsimuses, ei ole fikseeritud otsust.

Õppeaastal 2014/2015 toimus kaks koosolekut, kus oli arutusel õppekava täiendamine (1.09.2014) ja õppeaasta kokkuvõtte ning järgmise õppeaasta planeerimine (31.08.2015). Soovitav oleks pedagoogilise nõukogu koosolekul mõnda õppe- ja kasvatustöö teemat käsitleda ka õppeaasta keskel.

2.3.5. Lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaseks kohustuslikuks dokumendiks on haridus- ja teadusministri 31.08.2011 määruse nr 44 „Koolieelsete lasteasutuste õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja täitmise kord“ § 2 kohaselt **tegevuskava**. Nimetatud määruse § 4 lg 1 kohaselt on tegevuskava dokument, milles määratletakse lasteasutuse ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes lasteasutuse arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise õppeaasta sisehindamise tulemustest; lg 2 kehtestab, et tegevuskavas määratletakse lasteasutuse arengukava valdkondadest tulenevalt eesmärgid, tegevused, vastutajad ja tähtajad; lg 3 kohaselt kinnitab lasteasutuse tegevuskava lasteasutuse direktor enne õppeaasta algust ja lasteasutuse tegevuskava täitmise kindlustab lasteasutuse direktor. Järelevalve käigus selgus, et

- 1) lasteaial on olemas direktori käskkirjaga (02.09.2015 kk nr 30) kinnitatud 2015/2016. õppeaasta tegevuskava;
- 2) tegevuskava koostamisel on lähtutud arengukava valdkondadest , õppekavast, õppeaasta eesmärkidest ja eelmise õppeaasta sisehindamise tulemustest. Lisaks on välja toodud traditsioonid ja ühisüritused ning lapse arengu hindamine. Tegevuskavas on kuude kaupa välja toodud iga valdkonna tegevused ja vastutaja(d);
- 3) lasteaia aasta tegevuskavas on fikseeritud õppeaasta üldeesmärgid, mis tulenevad eelmise õppeaasta sisehindamisest ja pedagoogilises nõukogus toimunud arutelust ja on seotud õppe- ja kasvatustöö valdkonnaga. Näiteks on üheks eesmärgiks, et laps teab ja kasutab häid käitumistavasid. Iga valdkonna eesmäärke eraldi välja toodud ei ole;
- 4) tegevuskava on enne kinnitamist läbi arutatud pedagoogilises nõukogus.

2.3.6. „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 9¹ lg 1 kohaselt koostab lasteasutus koostöös hoolekogu ja pedagoogilise nõukoguga lasteasutuse **arengukava**; lg 2 kohaselt määratakse lasteasutuse arenduse põhisuunad ja -valdkonnad; tegevuskava kolmeks aastaks; arengukava uuendamise kord. Nimetatud seaduse paragrahv 9¹ lg 2¹ sätestab, et arengukava tegevuskava koostamisel arvestatakse sisehindamise aruandes väljatoodud lasteasutuse tugevuste ja parendusvaldkondadega; lg 3 kohaselt toimub arengukava kinnitamine lasteasutuse pidaja sätestatud korras; lg 4 kohaselt korraldab lasteasutuse pidaja arengukava avalikustamise avaliku teabe seaduse alusel lasteasutuse tegevuse kajastamiseks peetaval veebilehel. Järelevalve käigus selgus, et

- 1) lasteaia arengukava 2015 -2017 on kinnitatud Vinni Vallavalitsuse 25.06.2015 määrusega nr 2 ja avalikustatud pidaja poolt valla kodulehel. Valla kodulehel on lisaks arengukavale avalikustatud ka teised nõutavad dokumendid (põhimäärus, lasteaeda vastuvõtmise ja väljaarvamise kord), aga ka vallavalitsuse otsus lasteaia teeninduspiirkonna kinnitamise kohta,

vallavalitsuse korraldused (laste arv rühmades, lasteaia lahtioleku aeg) ja lasteaia õppekava;

- 2) arengukava ja eelnenud sisehindamise aruandega tutvumine näitab, et need on seoses. Lisaks täiendab arengukava analüüsisivas osas tehtud kokkuvõtte sisehindamisel välja toodut;
- 3) õppe- ja kasvatusprotsessi analüüsimisel on arengukavas tugevusena välja toodud last toetava sõbraliku õhkkonna olemasolu, individuaalne töö lastega, koolivalmiduskaartide väljatöötamine, arenguvestluste läbiviimine;
- 4) lasteaias nähakse õigesti organisatsiooni arenguteid, märgatakse parendust vajavaid kohti, teatakse oma tugevusi. Eesmärgid on enamasti sõnastatud aga tegevustena ja jääb küsitavaks miks neid (häid) tegevusi tegema peab;
- 5) arengukava sisaldab kolme aasta tegevuskava, kus on kirjeldatud tegevus, tulemus, finantseerimise allikas ja vastutaja. Tegevused ei ole rühmitatud arenguvaldkondade kaupa, mis takistab konkreetse valdkonna tegevuste leidmist ja võib olla ka sisehindamise teostamisel ebamugav.

2.3.7. „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 21 lg 4 kohaselt peab lasteasutuse direktor kord aastas esitama valla- või linnavalitsusele ja hoolekogule kirjaliku **ülevaate lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevusest**, majanduslikust seisust ja raha kasutamisest. Vinni Vallavalitsus ei ole ülevaate vormistamiseks kehtestanud ühtseid nõudeid, küll aga vestleb valla haridusnõunik esitatud ülevaate põhjal lasteaia direktoriga. Lasteaia direktor on iga-aastase ülevaate koostamisel lähtunud arengukava valdkondadest. Kuna õppeaasta üldeesmärgid on olnud ka varem otseselt seotud ainult õppe- ja kasvatusprotsessiga, siis on ülevaates eestvedamist ja juhtimist, personalijuhtimist, koostööd huvigruppidega ja ressursside juhtimist kirjeldatud. Õppe- ja kasvatusprotsessi puhul on analüüsitud õppeaasta eesmärkide täitmist. Näiteks 2014/2015. õppeaastal oli üheks eesmärgiks kodu ja lasteaia koostöö lapse arengu tagamisel. Kuigi selline eesmärk ei ole mõõdetav, selgub ülevaatest, et arenguvestlusel osalesid kõikide laste vanemad, mis on väga hea tulemus; lastevanemad olid huvitatud kaasa rääkima lasteaia kodukorra koostamisel; jõuti kokkuleppele, et lastele ei anta lasteaeda kaasa nutiseadmeid.

2.3.8. „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 9² lg 1 kohaselt on lasteaias koostatud **kodukord**, mida peavad täitma lapsed, vanemad ja lasteaia töötajad. Kodukord kinnitati hoolekogu koosolekul 10.04.2015. Kodukorras on kirjeldatud lapse saabumine, lahkumine ja puudumine; lapse tervise, heaolu ja arengu tagamine; turvalisuse tagamine.

2.3.9. „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 9² lg 2 kohaselt sätestatakse lasteasutuse kodukorras laste ja lasteasutuse töötajate vaimset ja füüsilist turvalisust ohustavate olukordade ennetamise, neile reageerimise, juhtumitest teavitamise, nende juhtumite lahendamise ning meetme rakendamise kord. Lasteaia kodukorras on kirjeldatud ainult turvalisust ohustavate olukordade ennetamise viisid. Kuigi lasteaias on koostatud eraldi „Ohuolukorras tegutsemise plaan“, mis on kinnitatud direktori 27.09.2012 käskkirjaga nr 21 ja asub üldkoridoris personalile kättesaadavas kohas, on soovitatav kodukorras lühidalt ära märkida turvalisust ohustavate olukordadele reageerimine, teavitamine, lahendamine.

2.3.10. „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 9² lg 3 kohaselt avalikustatakse kodukord lasteasutuse veebilehel ning luuakse ka muud võimalused sellega tutvumiseks.

Järelevalve ajal selgus, et lasteaias on kodukord lastevanematele rühma infostendi juures kättesaadav. Kodukord on olemas lasteaija veebilehel, millele on juurdepääs ainult lasteaija laste vanematel. Järelevalve ajal võimaldati juurdepääs ka järelevalve teostajale. Lasteaija veebilehel on kontaktandmed, nädala menüü, ürituste kava, lasteaija arengukava, õppekava ja palju pilte üritustest. Suur pildigalerii on ka direktori sõnade kohaselt põhjus, miks koduleht ei ole avalikult leitav.

2.4. Laste individuaalsete vajaduste ja võimetega arvestamine õppe- ja kasvatustegevuses

- 2.4.1. Tutvumine lasteaija õppe- ja kasvukeskkonnaga, vestlused lasteaija töötajatega, valla esindajaga, lastevanematega, tutvumine lasteaija sisehindamise dokumentidega kinnitab, et lasteaias on loodud laste arenguks vajalik eakohane, positiivselt mõjuv ning arendav õppe- ja kasvukeskkond.
- 2.4.2. Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määruse nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 7 lg 3 kehtestab, et rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel esitatakse kavandatava perioodi (nädal, kuu vm) eesmärgid, temaatika, õppesisu ja -tegevused. Lasteaias kavandatakse õppe- ja kasvatustegevus aastaks ja nädalaks. Rühma aasta tegevuskavas on välja toodud lasteaija üldeesmärgid ja rühma eesmärgid ning kavandatud õppe- ja kasvatustegevus valdkonniti kuude kaupa tuues välja ka nädalateemad. Õpetajate sõnade kohaselt aitab aasta tegevuskava koostamine kaasa õppekava ja aasta eesmärkide täitmisele ning on abiks nädalaplaani koostamisel.
- 2.4.3. Rühma aasta tegevuskava alusel koostatakse lasteaias kindla vormi kohaselt rühma nädalakava. Nädalakavas on kirjas lapsest lähtuvalt üks kuni kolm eesmärki üldoskustes ja õppe- ja kasvatustöö valdkonnas (välja arvatud muusika, mille nädalakava koostab muusikaõpetaja eraldi). Osa tegevusi on nädalakavas planeeritud vanuseti. Eraldi on nädalakava vormi kohaselt vaja välja tuua individuaalne töö. Järelevalve nädalal oli näiteks planeeritud aiarühmas individuaalne tööd pikalt puudunud lastega: erinevate lauamängude abil orienteerumine tasapinnal.
- 2.4.4. Järelevalve ajal õppe- ja kasvatustegevuste külastamine näitas, et kavandatud tegevuste läbiviimisel arvestati laste vanust (ülesanded olid eri vanusega lastele erinevad) ja võimeid (nõrgemaid toetati, lapsed said tegevust teha oma kiirusega). Lapsed olid aktiivsed ja tundsid rõõmu tegutsemisest. Õpetaja abid toetasid tegevuste juures lapsi võrdselt õpetajatega. Nädala üldteemaga seotud tegevused olid lõimitud erinevate valdkondade tegevustest.
- 2.4.5. Õpetajate sõnade kohaselt toimuvad looduskeskkonnaga tutvumised kõik vahetult looduses, kuna lasteaija territooriumi kõrval asuvad looduslikult mitmekesised alad (mets, põllud). Õpetajate kirjelduste põhjal kaasneb jalutuskäikudega metsa lisaks valdkonna „Mina ja keskkond“ teemadele ka teiste valdkondade teemade käsitlemine.
- 2.4.6. Kaks korda nädalas toimuvad rühmal muusikatunnid. Muusikatunni külastus näitas, et tegevus seal oli eakohane, huvitav, lapsed tulid õpetaja matkimisele kaasa.

Muusikatunnis puudutati ka rühma nädalateemat, lauldi sellekohaseid laule ja sooritati rütmilisi liikumisi.

Vallas on traditsioon, et valla pidulikel üritustel esinevad lasteaialapsed väikese kontserdiga. Seda teevad kordamööda kõik valla viis lasteaeda. Esinemine valla üritustel ja lasteaia oma pidudel annab lisavõimaluse muusikaliselt andekamate laste esiletõstmiseks.

2.4.7. Õppeaasta kokkuvõttes on kirjas, et mõlemas rühmas on õpetajad suutnud luua positiivse ja rõõmsameelse õhkkonna, kus olulisel kohal igapäevastes tegevustes on hoolivus, aktiivsus, sallivus ja lapse isikupära arvestamine. Et kirjeldatud õhkkond tõesti suudetakse luua, näitas järelevalve ajal laste rühma tuleku ja laste tegevuste suunamise jälgimine. Lapsevanemad, kellega järelevalve ajal sai vestelda, kinnitasid samuti meeldiva õhkkonna olemasolu lasteaias.

2.4.8. Laste individuaalsete vajaduste ja võimete arvestamist lihtsustab asjaolu, et rühmad on komplekteeritud vanuse järgi. Liitrühmas on lapsed 2- 4 eluaastani ning aiarühmas 4-7 eluaastani. Mitmed tegevused viiakse lasteaias läbi ühiselt kahe rühmaga. Sellest tulenevalt on kõik õpetajad ja õpetajate abid kõigile lastele tuttavad ning üleminek ühest rühmast teise ei tekita pingeid. Näiteks oli järelevalve ajal lasteaias külas päästeameti meeskond, lastele räägiti tuleohutusest ja näidati päästeautot. Üritusel osalesid kõik lapsed: 4-6-aastased lapsed olid aktiivses tegevuses, 2-3-aastased lapsed vaatasid koos õpetaja abiga tegevust kaugemalt. Kohal oli ka üks lasteaias mittekäiv laps.

Traditsioonilised ettevõtmised nagu peredega koos isade- ja emadepäeva tähistamine, jõulupidu ja kõigi laste sünnipäeva tähistamine toimuvad samuti alati koos terve lasteaiaga.

2.4.9. Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määruse nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 8 lg 1 ja lasteaia õppekava 8. osa 1. punkti kohaselt erivajadusega lapsi, kelle võimetest, tervises seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas, lasteaias õpetajate ja logopeedi sõnade kohaselt käesoleval õppeaastal ei ole.

Õpetajate sõnade järgi ja tegevuste jälgimisel ilmnes, et üks poiss-koolieelik erineb teistest lastest oma arengutasemelt. Nimetatud laps on õpetajate suurema tähelepanu all, vabategevuse ajal mängitakse temaga arendavaid mängu, poisiga tegeleb logopeed.

2.4.10. Tegevuste jälgimisel rühmades oli märgata, kuidas õpetaja vabategevuse ajal tegeles üksikute lastega, mängides ise temaga või suunates last mängima eesti keele või matemaatikaga seotud arendavaid mängu (neid oli lasteaias mitmesuguseid). Aiarühmas oli saanud lemmik-rollimänguks, mida lapsed ise algatasid, nukuteater. Õpetajate selgituste kohaselt vajavad lapsed aga ka kõige tavalisema kodumängu juures esialgu suunamist ja õpetamist.

2.4.11. Käesoleval õppeaastal töötab lasteaias peale aastast vahet jälle logopeed. Logopeed töötab suurema koormusega koolis, kuhu asuvad õppima lasteaia lõpetanud lapsed. Sama spetsialist töötas lasteaias ka 2013/2014. õppeaastal, mil logopeedilist abi sai viis last. Neist viiest lapsest kolm ei vajanud õppeaasta lõpuks enam logopeedilist abi.

Kuna 2-3-aastastele lastele logopeedilise abi andmine ei ole võrreldes koolieelikute ja koolilastega prioriteet ning logopeedi koormus koolis oli suur, siis 2014/2015. õppeaastal logopeed lasteaias ei töötanud.

Käesoleval, 2015/2016. õppeaastal hakkavad logopeedilist abi saavama esialgu kuus last, nende hulgas ka need kaks last, kes said abi üle-eelmisel õppeaastal. Kuuest lapsest kahele lapsele osutatakse lisaks logopeedilisele abile ka eripedagoogilist abi. Logopeed oli järelevalve ajaks (alustas tööd 1. oktoobril 2015. a) jõudnud üle vaadata kõik aiarühma lapsed.

Võib arvata, et ka rühmaõpetajad on pädevad märkama laste arengus kõrvalekaldeid. Näiteks oli liitrühma õpetaja märganud, et ühe 2,5 aastase poisi kõne ei ole eakohane ja pöördus logopeedil poole. Logopeed tegigi otsuse poisile regulaarse abi andmiseks.

Logopeedi sõnade kohaselt tuleb tal lastega teha tööd puuduvate häälikutega, sõnalõppudega, aga ka kognitiivsete omadustega nagu tähelepanu, mälu, seostamine. Logopeedil on lasteaias oma tööruum, kuid mõnikord töötab ta lapse tuttavas keskkonnas, st rühmaruumis. Logopeedi töö hulka kuulub ka laste vaatlemine rühmategevustes, liikumistegevuses, laulutunnis, samuti õpetajate nõustamine.

2.4.12. Vaatamata sellele, et tegemist on väikese lasteaiaga, on lasteaias lastel teist aastat võimalik korra nädalas osaleda väikese lisatasu eest tantsuringis. Käimas on läbirääkimised jalgpallitreeningu osas ja robotika ringi osas.

Nelja lapse vanemad viivad oma lapsed korra nädalas maakonna keskusesse tantsukooli ja üks vanem oma poja korvpallitrenni.

2.5.Laste arengu hindamine ja kooliks ettevalmistamine

2.5.1. Lasteaia õppekavas on Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määruse nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 2 lg 4 punkti 4 kohaselt esitatud lapse arengu **analüüsimise ja hindamise põhimõtted**, sealhulgas korraldus.

2.5.2. Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määruse nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 24 lg 1 kohaselt toimub lasteaias lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga **lapse arengu analüüsimine ja hindamine**, lg 2 kohaselt on lapse arengu hindamine osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Pedagoogid viivad vaatlusi läbi kindla plaani alusel ning lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi suunatud tegevustes, lg 3 kohaselt, on lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused. Järelevalve käigus selgus, et

1) lasteaias õppekava kohaselt toimub laste arengu analüüsimine ja hindamine kindla plaani alusel: septembris lapse arengu kaardistamine ja vestlus lapsevanemaga, oktoobris lapse tegevuse vaatlemine ja vaatluslehtede täitmine, novembris laste toredate ütluste kogumine, mis toimub kevadeni, detsembris töö „Minu käed“ , jaanuaris lapse mängu vaatlus, veebruaris intervjuu lapsega „Kelleks tahan

saada“, märts arengumäng , aprillis tegevuste vaatlus ja vaatluslehtede täitmine, mais arenguveestlused lapsevanematega;

- 2) mitmed lapse arengu hindamise vormid on lasteaeda „tulnud“ läbi maakonna õppealajuhatajate ainesektsiooni õppepäevade, kuhu on kutsutud osalema ka väikeste lasteaedade õpetaja (lasteaia juhtidel on eraldi ainesektsioon);
- 3) laste arengu vaatlustabelid (arengutabelid) annavad hea ülevaate lapse arengust, sest sisaldavad kõrvuti info lapse arengu kohta 3-7 eluaastani. Hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused. Lapse arengu hindamine on vormistatud järgmistes valdkondades: sotsiaalne areng, kõne ja kirja keele areng, mõtlemise ja mälu areng ning mootorika areng. Vaatlustabeli vormil on otsene seos koolivalmiduskaardiga.

2.5.3. „Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava“ § 10 lg1 sätestab, et lasteasutuse pedagoogid teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel, lg 2 kohaselt teavitab pedagoog regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest. Pedagoog loob lapsevanemale võimalused saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes. Nagu õiendi punktis 2.3.7 kirjeldati, oli 2014/2015. õppeaastal lastevanematega koostöö hea.

Lasteaia õppekavas on kirjas, et lapsevanemal on õigus lisaks spontaansele hommiku- ja õhtuveestlusele sõlmida kokkulepe pikemaks etteplaneeritud arenguveestluseks lasteaiaõpetajaga.

Lastevanemate ootused ja tagasiside selgitatakse välja kord aastas rahuloluküsitlusega.

Lasteaiale on iseloomulik, et lisaks kodulehele suhtleb lasteaia direktor isiklikult kõigi lapsevanematega e-posti teel (näiteks saadab koosolekute kutsed, edastab info huviringide ja lasteaia üritustega seoses).

2.5.4. Lasteaia õppekava 7. osas on Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määruse nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 24 lg 6 alusel sätestatud, et lapsevanemale antakse kord aastas **arenguveestluste** käigus tagasisidet lapse arengu ja õppimistulemuste kohta. Vestluses vanemaga selgitatakse välja lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Vajadusel nõustatakse lapsevanemat kaasates selleks logopeedi. 2014/2015. õppeaastal osalesid arenguveestlusel kõikide laste vanemad. Arenguveestluse sisulised kokkuvõtted jäävad lapse arengumappi.

2.5.5. Lasteaia õppekava 7. osas sätestatu alusel koostatakse iga lasteaia käiva 3-7 aastase lapse kohta koostatakse **arengumapp**. Lasteaia koostatud arengumapid on sisukad. Mappides oli näha kronoloogilises järjestuses erinevaid materjale: arenguveestluste kokkuvõtted, lapsevanema küsitluste vastused, laste intervjuud, mänguvaatlused, laste vaatluse(arengu)tabelid, töölehti ja kunstitöid.

Soovitav oleks grupeerida materjal aastate kaupa, valida mappi mõnevõrra enam laste kunstitöid.

2.5.6. „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 16 lg 5 kohaselt annab lasteaed lasteasutuse õppekava läbinule välja **koolivalmiduskaardi**, milles on kirjeldatud lapse arengu tulemused. Koolivalmiduskaarte väljastatakse lasteaia alates 2011/2012. õppeaastast (direktori 27.11.2012 käskkiri nr 27). 2014/2015. õppeaastal läks lasteaia kooli seitse last. Väljastatud koolivalmiduskaardid andsid põhjaliku ülevaate lapse arengutasemest. Kirjeldatud on lapse üld- ja peenmootorikat, eneseteenindust, huviseid

ja motivatsiooni, mängu ja sotsiaalseid oskusi, emotsionaalset seisundit ja käitumist, tunnetustegevust, kõne arengut, eeluskusi eesti keeles ja matemaatikas ning silmaringi. Kirjas on lasteaias rakendatud tugiteenused. Kokkuvõtlikult on välja toodud lapse arengu tugevad küljed ja arendamist vajavad küljed.

Lasteaia logopeedi (kes töötab koolis) sõnade kohaselt on kooliõpetajad lasteaias väljastatud koolivalmiduskaartidest huvitatud ning arvestavad saadud infoga õpilaste arengu toetamisel.

Lasteaia direktori vestlusest selgus, et lasteaias on kooliga head sidemed. Kaks korda aastas (kevel ja augustis) istuvad ümarlauas valla kõikide lasteaiade juhid, tugispetsialistid ja klassiõpetajad, kes sügisel 1. klassi juhatajaks saavad. Lasteaia kooliminevad lapsed kutsutakse kevel kooli projektipäevale, mille raames lapsed tutvuvad koolimajaga, tulevaste koolikaaslastega (töötubades osaletakse kõrvuti I kooliastme õpilastega) ja klassiõpetaja saab jälgida tulevase koolilapse tegevuses.

III KOKKUVÕTE

Haldusjärelevalve eesmärk oli hinnata, kuidas on igale lapsele ja õpilasele loodud arenguks vajalik eakohane, positiivselt mõjuv ning arendav õppe- ja kasvukeskkond; kuidas selgitatakse välja haridusliku erivajadusega lapsed ja neid toetatakse.

- 3.1. Kulina Lasteaed on kahe rühmaga lasteaed, kus liitühmas on 19 ja lasteaiarühmas 21 last. Rühmad on moodustatud ja laste arv on vastavuses koolieelse lasteasutuse seaduses sätestatuga ning kohapeal kontrollitud andmed ning EHISes esitatud andmed on kooskõlas.
- 3.2. Lasteaia personal vastab ettenähtud miinimumkoosseisule, lasteaias kõigi viie õpetaja ja direktori kvalifikatsiooninõuded on täidetud ning pedagoogide andmed EHISes vastavad lasteaias kontrollitud andmetele.
- 3.3. Rühmaõpetajaid on kummaski rühmas kaks ja nad töötavad terve päeva lasteaias avamisest kell 7.00 kuni sulgemiseni 17.30. Kattuvat tööaega õpetajatel ei ole. Rühmas töötavad õpetaja abid, kes on õpetajatele abiks õppe- ja kasvatustöö korraldamisel ja laste individuaalsel toetamisel. Õpetaja abid on kaasatud pedagoogilise nõukogu töösse.
- 3.4. Lasteaia õppe- ja kasvatustöö läbiviimise ja laste individuaalsete võimete ja vajaduste arvestamise aluseks on lasteaias õppekava, kodukord, lasteaias aasta tegevuskava, rühma aasta tegevuskava ning rühma nädalakava. Järelevalve näitas, et nimetatud dokumentide järgi toimitakse. Lasteaia õppekavas ei ole kirjeldatud laste üldoskusi vanuseti.
- 3.5. Lasteaia järjepidava arengu, sealhulgas laste arengu toetamise, tagavad regulaarne sisehindamine ja arengukava koostamise ja täideviimise protsess. Sisehindamine, arengukava ja lasteaias aasta tegevuskava on omavahel sidusad ja koostatud ühtse struktuuri järgi. Ühtset struktuuri ei ole järgitud arengukava tegevuskavas.

Sisehindamise valdkondadest tulenevad eesmärgid arengukavas ei ole kooskõlas SMART-reegliga.

- 3.6. Lasteaias on loodud laste arenguks vajalik eakohane, positiivselt mõjuv ning arendav õppe- ja kasvukeskkond, kus olulisel kohal igapäevases tegevuses on hoolivus, aktiivsus, sallivus ja lapse isikupära arvestamine. Rühmad on moodustatud vanuse järgi : 2-4 ja 4-7-aastased. Palju tegevusi viiakse läbi ühiselt kahe rühmaga.
- 3.7. Lapse arengu hindamiseks on sisse seatud arengumapid. Lapse arengu hindamisel on lasteaia õppekava kohaselt planeeritud kuude lõikes konkreetsed tegevused ja lapse arengu dokumenteerimise viisid, mis tagab, et lapse arengumapid sisaldavad lapse kohta mitmekülgset materjali.
- 3.8. Lasteaias märgatakse haridusliku erivajadusega last ja last, kes oma arengus erineb eakaaslastest. Eripedagoogilist ja logopeedilist abi annab 0,2 ametikohaga (ühel päeval) lasteaias töötav logopeed. Logopeedilist ja eripedagoogilist abi saavad kõik seda vajavad lapsed. Logopeed töötab suurema koormusega koolis ja saab jätkata vajadusel abi osutamist kui laps läheb kooli.
- 3.9. Lasteaias on koolivalmiduskaartide koostamisel nelja-aastane kogemus. Kaartid annavad lapse põhjaliku pedagoogilis-psühholoogilise iseloomustuse ja on hinnatud kooli klassiõpetajate poolt.

IV ETTEPANEKUD

Kulina Lasteaia direktorile

- 4.1. Vaadata üle õpetajate tööaeg ja tööle käimine ning leida lahendusi, mis tagaksid omavahelise meeskonnatöö.
- 4.2. Pedagoogilise nõukogu protokollimisel tuua välja arutatava küsimuse lühikokkuvõtte või panna lisadesse ettekande tekst, sõnastada otsus.
- 4.3. Järgmise õppeaasta tegevuskava koostamisel sõnastada arenguvaldkondade eesmärgid SMART-reeglit lähtuvalt. Teha täiendused ja parandused kehtivasse arengukavasse sõnastades konkreetsed, selged, mõõdetavad, eesmärgid ja grupeerides tegevused arenguvaldkondade kaupa.
- 4.4. Täiendada kodukorda vastavalt „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 9² lg 2 turvalisust ohustavate olukordadele reageerimise ja juhtumitest teavitamise viisidega.
- 4.5. Jätkata lapse arengu hindamist ja kooliks ettevalmistamist hästi välja töötatud süsteemi kohaselt.

V ETTEKIRJUTUSED

Kulina Lasteaia direktorile

5.1. Vastavalt „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ §16 lg1 ja Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määruse nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava“ § 2 lg 4 p 2 ja täiendada lasteaia õppekava üldoskuste kirjeldustega ning fikseerida tunnetus- ja õpioskuste, sotsiaalsete oskuste, mänguoskuste ning enesekohaste oskuste eeldatavad tulemused vanuseti.

Tähtaeg 1. jaanuar 2016

Maaja Valter
Lääne-Viru Maavalitsuse
haridus- ja sotsiaalosakonna inspektor